

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
İLAHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

Journal of Sakarya University
Faculty of Theology

ISSN: 2146-9806
e-ISSN: 1304-6535

Cilt/Volume: 23 | Sayı/Issue: 44 | Yıl/Year: 2021 (Aralık/December)

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,
uluslararası hakemli bir dergidir.

Yılda iki sayı olarak yayımlanır. Yazıların bilimsel ve hukuki sorumluluğu
yazarlarına aittir.

Bu kitabın yayın hakları

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne aittir.

5846 ve 2936 sayılı fikir ve sanat eserleri yasası hükümleri gereğince

"Bu kitap hiçbir yöntemle çoğaltılamaz. Resim, şekil, şema, grafik ve
herhangi bir bölümü dekanlığın izni olmadan kopya edilemez."

Her hakkı Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne aittir.

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ	JOURNAL OF SAKARYA UNIVERSITY FACULTY OF THEOLOGY
Cilt: 23 Sayı: 44 Yıl: 2021 (Aralık)	Volume: 23 Issue: 44 Year: 2021 (December)
ISSN: 2146-9806 e-ISSN: 1304-6535	
<p>Sahibi/Owner on behalf of Theology Faculty Prof. Dr. Ahmet BOSTANCI Editör/Editor in chief Doç. Dr. Emrah KAYA Sayı Editörleri/Issue Editors Arş. Gör. Ayşe KAYA Arş. Gör. Furkan Ramazan ÖĞE Editör Yardımcısı/Editorial Assistants Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahman HENDEK Dr. Öğr. Üyesi Aysegül METE Dil Editörü/Language Editor Arş. Gör. Dr. Esra AKAY DAÇ Yazı Takip/Secretary Arş. Gör. Ayşe KAYA İç Tasarım/Design Arş. Gör. Betül ELMACI ÇETİN Arş. Gör. Furkan Ramazan ÖĞE Web Sayfası Sorumlusu Arş. Gör. Dr. Yunus KAYMAZ Baskı Yeri ve Tarihi/Publication Place and Date Sakarya, 2021 Baskı/Printing Sakarya Gelişim Ofset Tanıtım Matbaa Yayın Reklam Tic. ve San. Ltd. Şti. A. Menderes Cad. No: 22/A Yenicaim, Adapazarı Tel: +90 (264) 273 52 53 – Faks: +90 (264) 281 73 00 Yazışma Adresi/Corresponding Adress Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Esentepe Kampüsü 54050 Serdivan/Sakarya Tel: +90 (264) 295 67 30 – Faks: +90 (264) 295 67 36 web sayfası / web page https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaifd e- posta / e-mail: sauifd@sakarya.edu.tr</p>	<p>Yayın Kurulu / Editorial Board Prof. Dr. Bilal GÖKKIR (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Erdiç AHATLI (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. Kemal BATAK (Sakarya Üniversitesi) Dr. Öğr. Üyesi İhsan KAHVECİ (İbn Haldun Üniversitesi) Dr. Öğr. Üyesi Merve ÖZAYKAL (İstanbul Üniversitesi) Danışma Kurulu / Advisory Board Prof. Dr. Abdullah AYDINLI (Emekli) Prof. Dr. Ahmet YAMAN (Konya Necmettin Erbakan Üni.) Prof. Dr. Ali DURUSOY (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Alim YILDIZ (Cumhuriyet Üniversitesi) Prof. Dr. Bilal KEMİKLİ (Uludağ Üniversitesi) Prof. Dr. Bülent UÇAR (Osnabrück University) Prof. Dr. Dilaver GÜRER (Konya Necmettin Erbakan Üni.) Prof. Dr. Fuat AYDIN (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. George TAYLOR (Pittsburgh School) Prof. Dr. Hacı Mehmet GÜNAY (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. İlhan KUTLUER (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Levent ÖZTÜRK (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet ATALAN (Kastamonu Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet ÜMİT (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Muammer İSKENDEROĞLU (B.A.İ.B. Üni.) Prof. Dr. Muhammed AYDIN (Sakarya Üniversitesi) Prof. Dr. Mustafa ÇİÇEKLER (Medeniyet Üniversitesi) Prof. Dr. Müртеza BEDİR (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Naser NİKOUBAKHT (Tarbiat Modarrés Uni.) Prof. Dr. Oliver LEAMAN (University of Kentucky) Prof. Dr. Osman AYDINLI (Ankara Üniversitesi) Prof. Dr. Ömer ÇELİK (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Rahim ACAR (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Ramazan MUSLU (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Zekeriya GÜLER (İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi) Doç. Dr. Abd-alraheem al-SHAREEF (Zarqa University) Doç. Dr. Kadir GÖMBEYAZ (Kocaeli Üniversitesi) Doç. Dr. Mahmut SALİHOĞLU (İstanbul Üniversitesi)</p>
Sayı Hakemleri / Referee Board of this issue	
<p>Prof. Dr. Ali BULUT (İstanbul Üniversitesi) Prof. Dr. Aziz DOĞANAY (Marmara Üniversitesi) Prof. Dr. Cemil HAKYEMEZ (Hitit Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet BAHÇEKAPILI (Yalova Üniversitesi) Prof. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN (Gazi Üniversitesi) Prof. Dr. Muammer İSKENDEROĞLU (B.A.İ.B. Üni.) Prof. Dr. Nasi ASLAN (Çukurova Üniversitesi) Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN (Kocaeli Üniversitesi) Doç. Dr. Adnan ARSLAN (Bilecik Şeyh Edebali Üni.) Doç. Dr. Avnullah Enes ATEŞ (Bilecik Şeyh Edebali Üni.) Doç. Dr. Davut İŞIKDOĞAN (Dicle Üniversitesi) Doç. Dr. Davut İLTAŞ (Erciyes Üniversitesi) Doç. Dr. Erkan ATAK (Sakarya Üniversitesi) Doç. Dr. Eşref ALTAŞ (İstanbul Medeniyet Üniversitesi)</p>	<p>Doç. Dr. Mahmut Esad ERKAYA (A.Hacı Bayram Veli Üni.) Doç. Dr. Mahmut SALİHOĞLU (İstanbul Üniversitesi) Doç. Dr. Mustafa GÜNERİGÖK (Sakarya Üniversitesi) Doç. Dr. Ömer BAŞKAN (Bolu Abant İzzet Baysal Üni.) Doç. Dr. Sedat BARAN (Batman Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. Ahmet Numan ÜNVER (Sakarya Üni.) Dr. Öğr. Üye. Ali BENLİ (Marmara Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. Habip DEMİR (Hitit Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. İslam MUSAYEV (Kastamonu Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. Metin AYDIN (Sakarya Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. Necmi SARI (Bolu Abant İzzet Baysal Üni.) Dr. Öğr. Üye. Nihat DURMAZ (Bartın Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. Ömer Faruk ARAZ (Marmara Üniversitesi) Dr. Öğr. Üye. Ziya ERDİNÇ (Sakarya Üniversitesi)</p>
Dergimizin yaygın ve yazım ilkeleri 549-557 sayfaları arasında yer almaktadır.	

Açık Erişim Politikası / Open Access Policy

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Creative Commons Atınlı-Gayriticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi bilimsel araştırmaları halka ücretsiz sunmanın bilginin küresel paylaşımını artıracığı ilkesini benimseyerek, içeriğine anında açık erişim sağlamaktadır. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Budapeşte Açık Erişim Deklarasyonunu imzalamıştır.

Journal of Sakarya University Faculty of Theology is licensed under a Creative Commons Attribution-Non-Commercial 4.0 International License. Journal of Sakarya University Faculty of Theology provides immediate open access to its content on the principle that making research free available to the public supports a greater global exchange of knowledge. Journal of Sakarya University Faculty of Theology has added its name to the Budapest Open Access Initiative.

Dizinleme Bilgileri / Abstracting and Indexing Services

- 1- ESCI- Emerging Sources Citation Index (2017)
- 2- DOAJ- Directory of Open Access Journals (2017)
- 3- DRJI- Directory of Research Journals Indexing (2017)
- 4- ULAKBİM- TR Dizin (2012)
- 5- İSAM- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi (2011)
- 6- EBSCOHOST (2010)
- 7- Academic Resource Index- ResearchBib (2017)
- 8- PhilPapers (2017)
- 9- CEEOL- Central and Eastern European Online Library (2017)
- 10- ESJI- Eurasian Scientific Journal Index (2017)
- 11- ROOTINDEXING- Journal Abstracting and Indexing Service (2017)
- 12- CiteFactor- Academic Scientific Journals (2017)
- 13- OAJI- Open Academic Journals Index (2017)
- 14- Scientific World Index (2017)
- 15- SOBİAD- Sosyal Bilimler Atıf Dizini (2017)
- 16- IZOR- International Institute of Organized Research (2017)
- 17- Scilit- Scientific Literature (2017)
- 18- Türk Eğitim İndeksi (2017)
- 19- Acarindex- Akademik Araştırmalar İndeksi (2017)
- 20- ROAD- Directory of Open Access Scholarly Resources (2017)
- 21- Science Library Index (2017)
- 22- OpenAIRE (2017)
- 23- ERIHPLUS- European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (2017)
- 24- Scientific Indexing Services (2017)
- 25- İdealonline (2017)
- 26- WORLDCAT (2017)
- 27- SAIF- Scholar Article Impact Factor (2017)
- 28- Index Copernicus International (2018)
- 29- MIAR - Information Matrix for the Analysis of Journals (2018)
- 30- MLA - Modern Language Association (2018)
- 31- ATLA Religion Database (2019)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Makaleler / Articles

**Yahudilikte Tartışmalı Bir Ritüel: Kapparot / Kapparat: A
Controversial Ritual in Judaism**
Dr. Öğr. Üyesi Mürsel Özalp
329-353

**Skolastik Felsefede Ahlâkın İnsan Doğası ve Tanrı ile İlişkisi / The
Relationship of Morality with Human Nature and God in Scholastic Philosophy**
Doç. Dr. Mustafa Çakmak
355-379

**Hicrî Üçüncü Asırda Mürsel Kavramının Kullanımı: Ebû
Dâvûd'un Sünen'i Özelinde / The Use of Mursal Concept in The Third Hijri
Century: A Case of Abû Dâwûd's Sunen**
Dr. Bahadır Opus
381-395

**Müşâkele Sanatının Kavramsallaşma Sürecinde Fahreddin er-Râzî /
Fakhr al-Dîn al-Râzî in The Conceptualization Process of al-Mushâkala
(Verbal Similarity)**
Dr. Öğr. Üyesi Mehdi Cengiz
397-419

**Bağımsızlık Sonrası Dönemde Tacikistan'da Dinî Durum ve
Din Eğitimi / Religious Situation and Religious Education in Tajikistan in the
Post-Independence Period**
Dr. Alim Emin Yusufoglu
421-447

**Abdulilâh b. Arafе'nin Bilâdü Şâd Romanında Tarih, Hayal ve İrfân
/ History, Imagination, and Knowledge in 'Abd al-Ilâh b. 'Arafa's Novel of
Bilâd Şâd**
Prof. Dr. Ahmet Bostancı – Fatma Hayrûnnisa Çil
449-480

**Günümüze Ulaşamayan Erken Osmanlı Dönemine Ait Bir Yapı:
Bolu Ak Mescid (Leylekler Camii) / An Architectural Structure from the
Early Ottoman Period that No Longer Exists: Bolu Ak Masjid
(Leylekler Mosque)**
Hüseyin Can
481-499

Ebû Bekir İbnü'l-Arabî'nin Nesih Anlayışı ve Yansımaları / The Naskh
Understanding of Abû Bakr Ibn al-'Arabî and its Reflections
Dr. Öğr. Üyesi Şükrü Şirin
501-525

Kitap Değerlendirmeleri / Book Reviews

Muhammed İsa Yüksek. *Kur'an'ın Anlaşılmasında Bağlam Bilgisi: Referansları ve Sınırları.*
Dr. Öğr. Üyesi Bayram Demircigil
527-532

Muhammad Afzal Upal & Carole M. Cusack (eds.). *Handbook of Islamic Sects and Movements.*
Prof. Dr. Muammer İskenderoğlu
533-538

Cafer Sadık Yaran. *Sanat Ahlâkı.*
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Akif Altunışık
539-546

İndeks / Index
43-44. Sayılar
547-548

Yayın ve Yazım İlkeleri / Guidelines for Publication
549-557

Editör'den

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi olarak 44. Sayımızı yayımlayarak tekrar siz kıymetli okurlarımızla beraberiz. Yoğun çalışma temposuna, araştırma ve eğitim-öğretim faaliyetlerimize rağmen bu sayıyı da tam vaktinde yayımlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Dergimizin bir standart haline gelen sadece nitelikli yayınlara yer verme, akademik etik ilkelerine riayet etme ve vaktinde yayımlanma gibi hususları bu sayımızda da muhafaza ettiğimizi belirtmeliyiz.

Bu sayıda üç tanesi kitap değerlendirmesi, sekiz tanesi de araştırma makalesi olmak üzere on bir akademik yayını sizlerin istifadesine sunuyoruz. Hadis, tefsir, fıkıh, felsefe, dinler tarihi, din eğitimi, İslam sanatları tarihi ve Arap dili ve edebiyatı alanlarından araştırma makaleleri ile yayın yelpazemizin genişliğini; kitap değerlendirmelerimizle de kitap tanıtımı ile kitap değerlendirmesi arasındaki farkı dergimizin bir hassasiyeti olarak bu sayıda da korumuş olduk.

Bu sayıda da dergimize yoğun teveccüh gösteren araştırmacılara, kıymetli görüşlerini paylaşarak makalelerin ilmî düzeyine katkı sunan hakemlere, özveriyle tüm süreçte destek olan dergi ekibine ve fakültemizin akademik/idari mensuplarına çok teşekkür ederiz.

Ayrıca fakülte dergimizin gelişmesi için elinden gelen desteğini esirgemenen ve derginin işleyişi konusunda hiçbir telkinde bulunmayarak yayın kuruluna rahat bir çalışma ortamı sunan dekanımız Prof. Dr. Ahmet BOSTANCI hocamıza da dergi ekibi olarak teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Emrah KAYA

Editör